

1914

1920

Η λήξη του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου και οι μεταπολεμικές ρυθμίσεις

Α. Το Συνέδριο της Ειρήνης

Παρίσι, Ιαν. 1919-Ιαν. 1920

- Συμμετοχή των νικητών (Δυνάμεις της *Αντάντ*).

Απουσία:

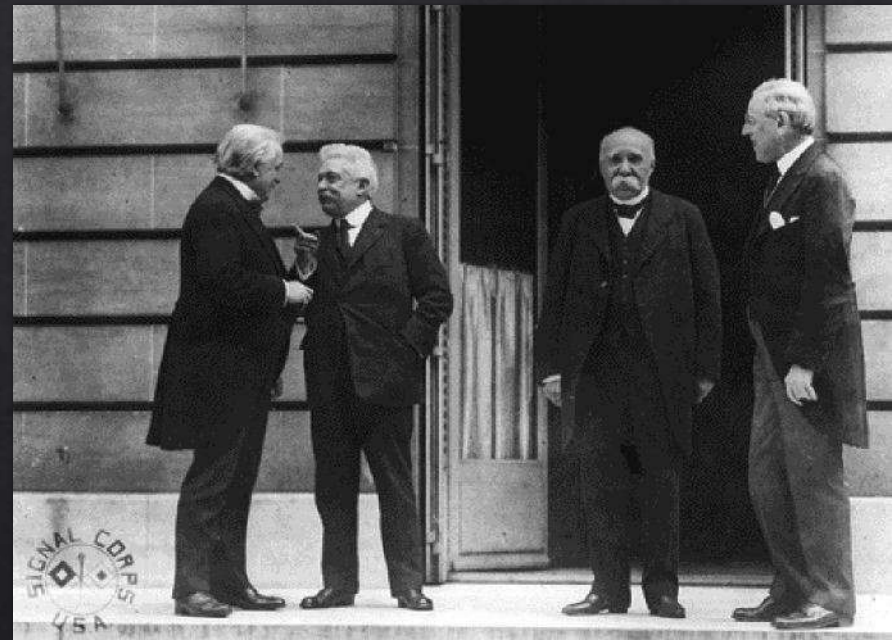
ηττημένων,

ουδέτερων

και *Σοβιετικής
Ένωση*

■ Οι αποφάσεις του
συνεδρίου
καθορίστηκαν από:

την ανάγκη
αναδιαμόρφωσης
του πολιτικού
χάρτη της
Ευρώπης,

την επιδίωξη της
Γαλλίας να
εξουθενώσει την
Γερμανία,

την επιθυμία των
Δυνάμεων να
εγκλωβίσουν το
νέο σοβιετικό
καθεστώς της
Ρωσίας.

Ο πρωθυπουργός της Μεγάλης Βρετανίας Ντέιβιντ Λόιντ Τζορτζ (1), ο πρωθυπουργός της Γαλλίας Ζορζ Κλεμανσό (2) και ο πρόεδρος των ΗΠΑ Γούντροου Γουίλσον (3) στις Βερσαλλίες, την περίοδο που γινόταν το Συνέδριο της Ειρήνης.

Το Συνέδριο της Ειρήνης στο Παρίσι το 1919.

- Επίσης σημαντικό ρόλο έπαιξε η αρχή της αυτοδιάθεσης των λαών.

⇒ Κάθε λαός είχε το δικαίωμα να αποφασίζει μόνος του για το μέλλον του.

- Αυτή ήταν η κεντρική ιδέα των **14 σημείων** του Αμερικανού προέδρου **Ουίλσον**.

Τα «14 σημεία» του Αμερικανού προέδρου Ουίλσον

Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ουίλσον, απευθυνόμενος, τον Ιανουάριο του 1918, στο Κογκρέσο της χώρας του, προσδιόρισε τους λόγους για τους οποίους οι ΗΠΑ θα έπρεπε να πάρουν μέρος στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο, δίνοντας, ταυτόχρονα, και το όραμά του για τον μεταπολεμικό κόσμο. Το κείμενο αυτό έμεινε γνωστό ως τα «14 σημεία» του Ουίλσον.

1. Η διπλωματία και οι συνθήκες να γίνονται φανερά.
2. Να είναι ελεύθερη η ναυσιπλοΐα σε όλες τις θάλασσες.
3. Να καταργηθούν τα οικονομικά σύνορα ανάμεσα στα κράτη.
4. Περιορισμός των εξοπλισμών.
5. Τα προβλήματα των αποικιών να ρυθμιστούν με βάση τα συμφέροντα των λαών.
6. Να εκκενωθεί η Ρωσία και να επιδειχθεί καλή θέληση προς τη χώρα αυτή.
7. Αποκατάσταση του Βελγίου.
8. Ανάκτηση από τη Γαλλία της Αλσατίας και της Λορένης.
9. Τα ιταλικά σύνορα να διευθετηθούν με βάση την αρχή των εθνοτήτων.
10. Αυτόνομη κρατική υπόσταση για τους λαούς της Αυστροουγγαρίας.
11. Εδαφική ακεραιότητα για τα βαλκανικά κράτη.
12. Αυτόνομη κρατική υπόσταση για τους λαούς της Οθωμανικής αυτοκρατορίας και ελεύθερη διέλευση από τα Δαρδανέλια.
13. Μια ενιαία και ελεύθερη Πολωνία.
14. Να δημιουργηθεί ένας σύνδεσμος των εθνών.

Πηγή: Jack Watson, *European History 1815-1941*, Λονδίνο 1981, σ. 243.

Β. Οι Συνθήκες

1. Η Συνθήκη των Βερσαλλιών (Ιούν.1919)

■ Υποχρέωνε τη **Γερμανία**:

να παραχωρήσει εδάφη στη Γαλλία, το Βέλγιο, τη Δανία και στην νεοσύστατη Πολωνία, Τσεχοσλοβακία, Λιθουανία,

να αναγνωρίσει τη Ρηνανία και το Σάαρ ως αποστρατιωτικοποιημένη ζώνη,

να πληρώσει βαριά πολεμική αποζημίωση,

να εγκαταλείψει αποικίες και ρωσικά εδάφη μετά τη συνθηκολόγηση,

να περιορίσει στο ελάχιστο τις ένοπλες δυνάμεις, ουσιαστικά να αφοπλιστεί.

Η απόδοση ευθυνών

◈ Η πιο σημαντική διάταξη της συνθήκης, σύμφωνα με το άρθρο 231 (το επονομαζόμενο «άρθρο της πολεμικής ενοχής») όριζε ότι η Γερμανία ήταν αποκλειστικά υπεύθυνη για όλες τις «απώλειες και ζημίες» που είχαν υποστεί οι Σύμμαχοι στη διάρκεια του πολέμου και έθετε τη βάση των αποζημιώσεων....

2. Η Συνθήκη του Αγ. Γερμανού (Σεπτ. 1919)

■ Εξανάγκασε την **Αυστροουγγαρία**:

να αναγνωρίσει
την ανεξαρτησία
της **Ουγγαρίας**,
Τσεχοσλοβακίας,
Γιουγκοσλαβίας,
Πολωνίας
παραχωρώντας
πολλά εδάφη,

⚡
**Αυστροουγγρική
αυτοκρατορία
διαλύθηκε.**

3. Η Συνθήκη του Νεϊγύ (Νοέμ. 1919)

■ Υποχρέωνε τη Βουλγαρία:

να παραιτηθεί
από κάθε
διεκδίκησή της
στην **Αν.**
Μακεδονία και
τη **Δ. Θράκη**.

Τα εδάφη
αυτά δόθηκαν
στην Ελλάδα.

Προβλεπόταν
αμοιβαία
ανταλλαγή
πληθυσμών
Ελλάδας και
Βουλγαρίας.

Να
παραχωρήσει
εδάφη στη
Ρουμανία και
τη **Σερβία**.

4. Η Συνθήκη του Τριανόν (Ιούν. 1920)

■ Υποχρέωνε την ανεξάρτητη *Ουγγαρία*:

■ να παραχωρήσει
εδάφη στην
Τσεχοσλοβακία,
Ρουμανία &
Γιουγκοσλαβία.

5. Η Συνθήκη των Σεβρών (Ιούλ./Αυγ. 1920)

■ Επέβαλε στην **Οθωμανική Αυτοκρατορία**:

να παραχωρήσει
την κυριαρχία
Μεσοποταμίας,
Παλαιστίνης και
Υπεριορδανίας
στη Βρετανία,

να παραχωρήσει
τη Συρία και
Λίβανο στη
Γαλλία,

να αναγνωρίσει
το Κουρδιστάν
και την Αρμενία
ως ανεξάρτητα
κράτη,

τα Στενά του
Ελλήσποντου να
τεθούν υπό
διεθνή έλεγχο.

■ Η Ελλάδα κέρδισε:

Ίμβρο, Τένεδο και Θράκη έως έξω από την Κων/πολη,

αναγνώριση της ελληνικής κυριαρχίας στα νησιά *Β. και Αν. Αιγαίου*,

τα *Δωδεκάνησα* εκτός *Ρόδου* από την Ιταλία,

διοίκηση περιοχής *Σμύρνης* για *5 χρόνια*. Μετά οι κάτοικοι της Σμύρνης θα αποφάσιζαν με *δημοψήφισμα* για την τύχη της περιοχής.

Η Οθωμανική Αυτοκρατορία σύμφωνα με τη Συνθήκη των Σεβρών

Η Οθωμανική Αυτοκρατορία με τη Συνθήκη των Σεβρών (1920) έκανε πολλές περιοχές της. Η κεμαλική πλευρά δεν αναγνώρισε τη συνθήκη.

- Η Οθωμανική αυτοκρατορία κατά τη συνθήκη των Σεβρών
- Γαλλικές κτήσεις
- Βρετανικές κτήσεις
- Ιταλικές κτήσεις
- Ζώνες γαλλικής επιρροής
- Ζώνες βρετανικής επιρροής
- Ζώνες ιταλικής επιρροής
- Περιοχές υπό εντολή της Κι.Ε
- Περιοχές που διανεμήθηκαν στην Ελλάδα
- Περιοχές που διανεμήθηκαν στην Αρμενία
- Περιοχή υπό συμμαχική διαίκηση
- Περιοχή που δεσμεύτηκε για ένα ενδεχόμενο κουρδικό κράτος
- Σουλτανάτο του Νεντζέτ

◀ Η υπογραφή της συνθήκης
στο *Δημαρχείο* των *Σεβρών*

■ Η Ευρώπη
πριν από τον
Α΄ Παγκόσμιο
πόλεμο.
1914

■ Η Ευρώπη
μετά τον Α΄
Παγκόσμιο
Πόλεμο
1920

Γ. Η Κοινωνία των Εθνών

ΚτΕ: ένας **διεθνής οργανισμός**, στον οποίο θα μπορεί να απευθύνονται τα κράτη για να **επιλύσουν** τις **διαφορές** τους.

Η πρώτη σύνοδος της Κοινωνίας των Εθνών στη Γενεύη (Ελβετία) το 1920.

Δημιουργήθηκε από την προσδοκία των νικητριών Δυνάμεων να αποφύγουν νέα σύγκρουση.

Ωστόσο, κάθε μέλος είχε δικαίωμα **βέτο**, εμποδίζοντας τη λήψη μιας απόφασης, αλλά και να **μη συμμορφωθεί** προς τις υποδείξεις του οργανισμού.

Η ΚτΕ έμελλε να διαλυθεί.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Ποιες από τις **συνθήκες** που υπογράφηκαν μετά το τέλος του Α' Παγκόσμιου πολέμου αφορούσαν και την Ελλάδα και τι προέβλεπε καθεμιά από αυτές; Η Ελλάδα έχασε ή κέρδισε εδάφη; Πριν απαντήσετε, να μελετήσετε τον χάρτη της σ. 99.
2. **Διαθεματική δραστηριότητα:** Να διαβάσετε το βιβλίο **Ουδέν νεώτερον από το δυτικό μέτωπο**, να δείτε την ομώνυμη ταινία και να οργανώσετε σχετική παρουσίαση στην τάξη σας.

ΓΙΑ ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΜΑΤΙΑ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ...

✓ **Ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος στον κινηματογράφο**

✓ Τσάρλι Τσάπλιν, **Παρουσιάστε αρμ** (1918).

Ένας απλός ανθρωπάκος πηγαίνει στον πόλεμο φιλοδοξώντας να γίνει ήρωας.

✓ Λούις Μίλστοουν, **Ουδέν νεώτερον από το δυτικό μέτωπο** (1930).

Ταινία βασισμένη στο ομότιτλο έργο του Ε.Μ. Ρεμάρκ.

✓ Στάνλεϊ Κιούμπρικ, **Σταυροί στο μέτωπο** (1957).

Η σημαντικότερη, ίσως, ταινία για τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο.

✓ Μάριο Μονιτσέλι, **Ο Μεγάλος Πόλεμος** (1959).

Η καλύτερη ιταλική ταινία για τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο.

✓ Ντέιβιντ Λιν, **Ο Λόρενς της Αραβίας** (1962).

Ο ξεσηκωμός των Αράβων από τους Βρετανούς κατά τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο.

✓ Πίτερ Γουέρ, **Καλλίπολις** (1981).

Η συμμετοχή μιας μονάδας Αυστραλών στην εκστρατεία της Καλλίπολης.

✓ Ζαν Πιερ Ζενέ, **Οι ατέλειωτοι αρραβώνες** (2004).

Βασισμένο στο ομώνυμο βιβλίο του Σ. Ζαπριζό.

“Paths of Glory”(1957 Σταυροί στο μέτωπο)
Stanley Kubrick

Ολοκληρώνοντας το κεφάλαιο θυμόμαστε ότι...

✓ κύρια αίτια του Α΄ Παγκόσμιου πολέμου ήταν ο ιμπεριαλισμός, ο εθνικισμός και ο μιλιταρισμός · τα αντίπαλα στρατόπεδα ήταν η Αντάντ με τους συμμάχους της και οι Κεντρικές Δυνάμεις με τους δικούς τους συμμάχους . τελικά η σύγκρουση κρίθηκε υπέρ της Αντάντ

✓ ο Ελ. Βενιζέλος και ο Κωνσταντίνος, εκφράζοντας διαφορετικές πολιτικές, διαφώνησαν για τη στάση της Ελλάδας απέναντι στον πόλεμο· η σύγκρουσή τους οδήγησε σε έναν ακήρυχτο εμφύλιο πόλεμο, τον Εθνικό Διχασμό

✓ στη διάρκεια του Α΄ Παγκόσμιου πολέμου έγινε σοσιαλιστική επανάσταση στη Ρωσία που οδήγησε στην ίδρυση του πρώτου σοσιαλιστικού κράτους του κόσμου

✓ μετά το τέλος του Α΄ Παγκόσμιου πολέμου οι νικήτριες χώρες της Αντάντ επέβαλαν στους ηττημένους εξοντωτικούς όρους, υπονομεύοντας, έτσι, την ειρήνη, δημιούργησαν πολλά νέα κράτη και ίδρυσαν την Κοινωνία των Εθνών, ένα διεθνή οργανισμό που θα προσπαθούσε να αποτρέψει μελλοντικούς πολέμους μεγάλης κλίμακας.